

RÁDSEMGYEI NAPLÓ

XXVIII. évfolyam.

Szubotica, 1927. HÉTFŐ, június 13.

162. szám

Telefon: Kiadóhivatal 8-58 Szerkesztőség 5-10, 8-52
Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délelőtt

Előfizetési ár negyedévre 165 din.

Szerkesztőség: Zmaj Jovin trg 3. szám (Minerva-palota)
Kiadóhivatal: Subotica, Zmaj Jovan trg. 3. (Minerva-palota)

A miniszterelnök tárgyalta a Pasics-csoporttal

Vukicsevics Velja vasárnap felkereste Sztanojevics Ácát és Trifkovic Márkót — A kormány elnöke a Pasics-csoporttal akarja ellensúlyozni a centrum követeléseit

Ismét optimisztikusan ítélik meg a helyzetet

Beogradból jelentik: A kormány radikális tagjainak tanácskozásai, úgy látszik, a vasárnapi napra még nem hozták meg az eredményt, amely várható volt: a centrum és a Jovánovics-csoport ellentéteinek likvidálását. Vukicsevics miniszterelnök vasárnap délelőtt ismét hosszabb tanácskozásokat folytatott a kormány egyes radikális tagjaival. Hivatalos kormánykörökben mégsem osztják a politikai közvélemény szombati pesszimista felfogását a Vukicsevics-kormány sorsa tekintetében, amit legjobban bizonyít a miniszterelnök nyilatkozata, amely szerint *minisztertanácsával folytatott tanácskozásai kizárólag a választások előkészítésére vonatkoztak*. E kijelentés nyomán vasárnap már olyan vélemény is kialakult, hogy

minden intrika ellenére is Vukicsevicsnek sikerülni fog elhárítani minden nehézséget és a legrövidebb időn belül sor kerül a parlament feloszlására és a választások kiírására.

A miniszterelnök vasárnap nem utazott el Topolára. Délelőtt fennjárt a miniszterelnökségen, ahol néhány radikális minisztertanácsot fogadta.

Vasárnap délután Vukicsevics miniszterelnöksége óta végre megtörtént az első találkozás Vukicsevics Velja miniszterelnök és Sztanojevics Áca, a radikális párt főbizottságának alelnöke között. A miniszterelnök délután négy órakor a Páris-szállóbeli lakásán meglátogatta Sztanojevics Ácát, akivel hosszasan tárgyalt, majd együtt elmentek Trifkovic Márkóhoz, a parlament elnökéhez és vele is hosszabb ideig tanácskoztak. A tanácskozásnak politikai körökben nagy jelentőséget tulajdonítanak, mint hogy

Vukicsevics eddig kerülte a Pasics-csoporttal való érintkezést.

A miniszterelnöknek és a Pasics-csoport vezetőinek tárgyalását arra vezetik vissza, hogy a

centrummal folytatott tárgyalásokon nehézségek merültek fel és úgy ahogyan anna idején, amikor Vukicsevics kormányra került, a Pasics-csoport csendesen támogatta a centrumot, különösen Makszimovics akkori belügyminiszter ellen, most azt hiszik, hogy

a Pasics-csoporttal való érintkezéssel a miniszterelnök nyomást akar gyakorolni a centrum felé.

A centrummal való tanácskozások mindenestre igen rosszul állnak és **Makszimovics magánbeszélgetés során kijelentette, hogy ke-**

vés kitérés van arra, hogy belépjen a kormányba.

A vasárnapi tanácskozások minden

valószínűség szerint hozzá fognak járulni a kibontakozáshoz és a politikai körökben ismét valószínűnek

Az angol és francia intervenció nem járt eredménnyel Tiranában

A beográdi albán követség elutazását keddre várják — Cena bég nem megy haza, hanem Franciaországba utazik — A Vatikán vette át az albán alattvalók védelmét Jugoszláviában

A kormány közzétette a népszövetséghez intézett jegyzékét, amelyben ismerteti Albánia eljárását

Beogradból jelentik: Az albán-jugoszláv konfliktus ügyében a vasárnapi nap folyamán újabb fontos etap következett be. A francia és az angol kormány tiranai intervenciója minden jel szerint eredménytelen marad és ezért

a beográdi albán követ elutazása most már elkerülhetetlen.

Az albán kormány már *tel is kérte a Vatikánt, hogy vállalja el jugoszláv érdekeinek védelmét és*

Pellegrinetti pápai nuncius értesítette már a külügyminisztériumot, hogy átveszi az albán érdekek védelmét Jugoszláviában.

Cena bég albán követ és a követségi személyzet elutazását keddre várják. A követség tagjai Dubrovnikban fognak hajóra szállni. Maga Cena bég azonban nem Albániába, hanem Franciaországba utazik valószínűleg a közte és kormányra közt támadt nézeteltérések miatt.

Beogradból jelentik: A külügyminisztérium közzétette annak a válaszigyzéknek a szövegét, amelyet a napokban a SHS kormány a Népszövetség titkárságához intézett. A hivatalos közlemény a következőképpen hangzik:

— Arra a táviratra, amelyet az albán kormány Gyuraskovic tiranai követségi dragomán letartóztatása ügyében intézett a Népszövetséghez, külügyminisztériumunk ezeket a felvilágosításokat juttatta el a Népszövetség titkárságához:

— A SHS királyság tiranai követsége május 28-án magánszemélytől arról értesült, hogy Durazzóban május 27-én délután 1 órakor letartóztatták Gyuraskovic urat, követségünk dragománját és lakásán házkutatást tartottak. Ügyvivőnk megállapította, hogy a hír megfelel a valószínűségnek és azonnal Durazzóba ment. Ez alkalommal megállapította, hogy

Gyuraskovicstól elvettek min-

den levelezést, valamint néhány olyan tárgyat is, amelyet a követség rendeletére vitt magával.

továbbá két levelet, amely az ügyvivő címére szólt. Maga az államügyész a prefektus előtt mondotta az ügyvivőnek, hogy ezt a két levelet is elkobozták.

— Gyuraskovic valójában albán alattvaló,

minthogy azonban nyíltan a követség szolgálatában állt, ami az összes hatóságok előtt ismeretes volt.

a követséggel szemben több tapintatot kellett volna tanúsítani.

Követségünket azonban nem értesítették a Gyuraskovic ellen folyó eljárásról, nem hívták, hogy részt vegyen a házkutatásban, még utólag sem értesítették a letartóztatás és házkutatás megtörténtéről s az aktákat és leveleket sem küldték el, amelyek egyébként a követséget illetik.

— Ügyvivőnk ezért személyesen még aznap tiltakozást jelentett be az albán külügyminiszternél.

A külügyminiszter bejelentette, hogy az ügyről nincs semmi tudomása, telefonon rögtön felszólította a belügyminisztert, hogy értesítse az esetről és azonnal adják át neki az ügyvivőhöz intézett levelezést. Kijelentette, hogy követelni fogja a minisztertanács összehívását határozathozatal végett. Május 29-én ügyvivőnk újabb kérdésére a külügyminiszter azt válaszolta, hogy

az albán kormány nem ismeri el Gyuraskovic követségi alkalmazotti minőségét,

mert erről írásban nem értesítették és nem bocsáthatja szabadon, mert igen komoly kompromittáló dokumentumokat találtak nála. Erről az ügyvivő értesítette kormányunkat és öt nappal a letartóztatás után

tartják, hogy Vukicsevicsnek sikerülni fog a parlament feloszlása és a választások mielőbbi kiírása.

Az esti órákban Vukicsevics ismét megjelent hivatalában, majd a királyi udvarba ment, ahol hosszú időt töltött az udvari miniszternél. Érdekes, hogy

demokrata körökben tovább is azt állítják, hogy amennyiben Vukicsevicsnek nem sikerül a radikális centrummal meg egyezni, tiszta demokrata kormány következik.

Politikai körökben nagy érdeklődéssel várják a kibontakozást.

írásbeli jegyzékét intézett albániához, tiltakozva az inkorrekt eljárás ellen és követelve Gyuraskovic szabadlábrahelyezését.

— A jegyzékét személyesen adta át a külügyminiszternek, aki kijelentette, hogy hasonlóképp, írásbeli választ fog adni, de az eljárás Gyuraskovic szemben csak Albánia vitális érdekeit védi, mert komoly kompromittáló okmányokat találtak nála. Sem május 31-én, sem június elsején, sem június másodikán a választ a követség nem kapta meg.

— A beográdi albán követ június elsején délután közölte külügyminiszterünkkel kormányra távirátát, amelyben arról panaszkodik, hogy közönséges albán alattvaló letartóztatása miatt, akinek a jugoszláv követségnél alkalmaztatása sohasem volt írásban kodifikálva az albán külügyminisztériumban, a tyranai ügyvivő a minisztériumnak jegyzékét adott át, amelyben

olyan kifejezéseket használ, amelyek a nemzetközi érintkezésben nem szokásosak.

Külügyminiszterünk erre azt válaszolta, hogy nem folytathat megbeszélést a jegyzékről, amelyet az ötödik napon adtak át, mikor látja, hogy az albán kormánynak még a táviratban sincs egyetlen sajnálkozó szava mindamiatt, ami történt, hanem makacsul megmarad állítása mellett, hogy a letartóztatott Gyuraskovic nem dragomán, habár ez a tény ismeretes volt az összes hatóságok előtt, sőt a köztársasági elnök előtt is, sőt Vloza külügyminisztériumi titkár

öt nappal a letartóztatás előtt megkérdezte a jugoszláv követséget, hogy Gyuraskovic még mindig a mi szolgálatunkban áll-e, amire pozitív választ kapott

és amikor semmivel sem mentegetik magukat a követség iránti figyelem elmulasztása miatt. Közölte az al-

bán követel, hogy mindezek után követelni fogja Gyuraskovics feltétlen szabadonbocsátását.

Tiranai ügyvivőnk június 2-án távirati rendelkezést kapott, hogy követelje a letartóztatott dragomán feltétlen szabadlábrahelyezését, ellenkező esetben kérje ki utleveleket és az egész személyzet hagyja el Tiranát. Ügyvivőnk e követelést június 3-án délelőtt kilenc órakor közölte, tehát hét nappal a letartóztatás után és az albán külügyminiszter kívánságára írásban is átadta, kérve egyúttal az utleveleket, ha a követelést nem teljesítik. A beográdi albán követ június 3-án délelőtt közölte velem az albán köztársasági elnök táviratát, melyben azt jelenti neki, hogy

hazlandó elrendelni Gyuraskovics szabadonbocsátását azzal a feltétellel, hogy rendeljen el a követségnek, hogy a jegyzék tulságosan éles követeléseit vonja vissza.

Azt válaszoltam, jelentse a köztársasági elnök urnak, hogy Tiranában már közöltük követelésünket, hogy

Gyuraskovicsot feltétlenül bocsássák szabadon,

a letartóztatás és a követséggel szemben kötelező figyelem elmulasztása megelőzte a jegyzéket és hogy — ha Gyuraskovicsot már szabadonbocsátották — a követségtől be fogom kérni a jegyzék autentikus szövegét és

enyhíteni fogom azokat a kifejezéseket, amelyek tulságosan élesek volnának,

amennyiben az albán kormányra vonatkozna. Gyuraskovicsot se harmadikán, se negyedikén nem bocsátották szabadon, negyedikén este pedig az ügyvivő a követség személyzetével együtt elhagyta Tiranát.

— A tényeknek ezt az expozéját a főtájtársággal közölve,

kérem ismertesse meg azzal a tanács tagjait,

azt hiszem, a népszövetségi paktum 12-ik szakasza nem vonatkozik erre az esetre és ezért nem is fordulunk a tanácshoz, hogy vegye vizsgálat alá az ügyet, mert az eset magábanvéve nem elegendő arra, hogy a paktum 12-ik szakaszának alkalmazását indokoltá tenné. Ha azonban a tanács úgy találná, hogy egyéb körülmények vannak összefüggésben és azokra való tekintettel ez az esemény komoly lehetne, mi

a tanács rendelkezésére állunk a problémának, mint egésznek megvizsgálására és kivizsgálására, beleértve ezt az esetet is.

Felozlóban levő férfi-holttestet halásztak ki a Dunából

A holttestben egy noviszádi kereskedő-segédre ismertek

Noviszádról jelentik: A noviszádi rendőrséget szombaton a késő délutáni órákban arról értesítették, hogy a noviszádi Duna-parton, a vágóhid közelében egy felbomlásban lévő férfi holttestet halásztak ki. A rendőrség intézkedésére a holttestet, amelyről megállapították, hogy már legalább három hét óta lehetett a vízben, a hullaházba szállították, egyben megindult a nyomozás a holttest agnoszkálására.

Vasárnap megjelent a rendőrségen egy noviszádi kereskedő és közölte azt a gyanúját, hogy a hulla Zsiravics Matija tizenkilenc éves, üzletében alkalmazott kereskedősegéd holtteste. Zsiravics husz nappal ezelőtt nyomatlanul eltűnt. A kereskedő a rendőrség felhívására megtekintette a holttestet és abbant felismerte Zsiravicsot. Kihallgatása alkalmával elmondotta, hogy Zsiravics már régóta életuntágról panaszkodott és véleménye szerint már hónapokkal ezelőtt elhatározhatta, hogy öngyilkos lesz. Valószínűnek tartja, hogy a szerencsétlen fiatalember szerelmi bánatában vált meg az élettől.

Az ügyesség intézkedésére a holttestet hirtelen felboncolják.

Rendőri segédlettel árvereztetnek a szarajevói szőnyeggyárban

Spaho miniszter személyesen közbelépett az egyik türelmetlen hitelezőnél

Szarajevóból jelentik: Több szarajevói vállalkozó követelésére a bíróság nemrég elrendelte a szarajevói szőnyeggyár kész szőnyegárújának lefoglalását. Különböző minisztériumoktól anyagszállítás fejében jár a vállalkozóknak az a hatalmas összeg, amelynek zálogául lefoglalták az állami szőnyeggyár termékeit

Szombaton kellett volna megtartani az árverést egyik hatvan ezer dináros követelés kielégítésére, de a gyár igazgatóságának sikerült az ügyvédnél halasztást kieszközölni. Most már vidékről is jelentkeznek a hitelezők, így egy travniki ügyvéd tízezer dináros követelés beho-

zása végett jelent meg a gyárban, az igazgatóság azonban ellenkezett, mire az ügyvéd rendőri karhatalmat vett igénybe. Az utolsó pillanatban a gyár kérsére Spaho kereskedelemügyi miniszter, aki éppen Szarajevóban tartózkodott, magához kérte az ügyvédet és közölte vele, hogy Beográdban már aláírták a követelések kiutalványozását és megígérte, hogy közbenjár a kifizetés érdekében. Ennek alapján a hitelező egyelőre elállt az árveréstől.

Erre a hónapra további árverést tüzeltek ki a szőnyeggyárban és az érdekeltek nyugtalanul várják az ügy végleges elintézését

Kiesett a vonatból egy szuboticaai gimnazista-lány

Balesettel végződött a szuboticaai diákok noviszádi kirándulása

A szuboticaai diákok egy része vasárnap, tanáraik felügyelete alatt, tanulmányi kirándulást tettek Noviszádra. A kirándulásban a felsőkereskedelmi iskola, a gimnázium és a tanítóképző növendékei vettek részt és a diákok vasárnap reggel indultak el Noviszádra a Matica kiállításának meglekintésére.

Noviszádról az esti vonattal tértek vissza Szuboticára a kirándulók, akik közül az egyiket majdnem végzetes kimenetelű baleset érte. Polyvas Ilonka tizenkétéves leány, a gimnázium első osztályának tanulója, amint több osztálytársával egyik kocsiból át akart menni

a másikba, kiesett a robogó vonatból. Társai segélykiáltásaira a közelben tartózkodók nyomban meghúzták a vészféket, mire a vonat pillanatok alatt megállt. A szerencsétlen kis leány több sebből vérezve, eszméletlenül hevert a pályatest mellett, amikor azonban közlebről megvizsgálták, kiderült, hogy a szerencsés véletlen folytán komolyabb baja nem történt. Fején és lábain szenvedett sérüléseket. A szerencsétlenül járt kisleányt felvették a vonatra, majd a szuboticaai állomásról a mentők beszállították a közkórházba. Állapota nem súlyos.

Munkásszervezetek a városok szövetsége ellen

Lesz-e a munkásságnak szavazati joga a városi törvényhatósági választásokon

A városok országos szövetsége, mint annakidején jelentettük, nemrég Z grebban kongresszusa tartott, amelyen foglalkoztak a városokról szóló törvényjavaslattal. Az ország városainak képviselői megtették meg a javaslatot a javaslatra és memorandumot intéztek a kormányhoz arról, hogy milyen módú itásokat tartanak kívánatosnak a készülő törvényjavaslataban.

A kongresszus határozatai ellen most erős támadások hangzanak el a jugoszláv munkás-szervezetek részéről. Főleg azt hibáztatják a munkásság érdekképviselei, hogy a városok szövetsége olyan módosítást igyekszik felvételni a városokról szóló törvényjavaslataba, amely szerint a

városi képviselőtestületek megválasztásánál csak azok szavazhassanak, akik legalább öt éve az illető helyen laknak. Ezt a munkásságra nézve rendkívül sérelmesnek tartják, mert sze intük ilyen módon a gyakran költő kérdő munkások nagy többsége el-esik a szavazás jogától.

Ezért a munkás-szervezetek erős akcióra készülődnek és az ország minden városában, a Vajdaságban is, tüntető népgyűléseket szándékoznak tartani a tervezett intézkedés ellen. A munkáslapok egyidejűleg élénk propagandát fejtenek ki és élesen támadják a városok szövetségét, amely — szerintük — sokkal reakciósabb törvényt kíván, mint amilyent maga a kormány előkészített.

Agyonlötöte magát barátja lakásán egy volt szuboticaai színész

A szobaleánya gyufaoidattal megmérgezte magát

Komáromból jelentik: Tragikus öngyilkosság foglalkoztatja a komáromi közvéleményt. Bagi Böske, a Faragó-szintársulat tagja, barátja, Holzer Sándor nemesócsai földbirtokos lakásán agyonlötöte magát. Az öngyilkosságot rejtélyesebb teszi az a körülmény, hogy ugyanakkor öngyilkossági szándékból megmérgezte magát a földbirtokos szobalánya, Vörös Margit is, akit a kettős öngyilkosság felfedezése után eszméletlenül állapotban szállítottak be a kórházba.

A rendőrségen Sulyok Julianna házvezetőnő jelentette a tragikus eseményt. Elmondotta, hogy különböző bevásárlások végett Komáromba utazott, ahonnan visszatérve, a kastély valamennyi ajtaját zárva találta. Miután tudta, hogy Bagi Böske és Vörös Margit szoba-

deríteni, hogy mi van a kettős öngyilkosság hátterében.

Bagi Böske tragikus halála nagy megdöbbenést keltett Komáromban, ahol nagy népszerűségnek örvendett. Bagi Böske még Nádassy József volt szuboticaai színgazgató társulatánál kezdte pályáját, mint segédszínész. Később Földesi, majd pedig Faragó társulatához került. Komáromban ismerkedett meg Holzer földbirtokossal, akinek kedvéért néhány héttel ezelőtt meg is vált a színházról és Ócsára költözött, a földbirtokos kastélyába.

A szuboticaai zsidónőegylet hetvenötéves jubileuma

A jótékony és az emberszeretettel nemes szolgálatában eltöltött háromnegyedszázados ritka jubileumát ünnepelte vasárnap diszes keretek közt a szuboticaai izraelita nőegylet. Országraszóló parádé nem volt az ünnepen, mert a nőegylet hű maradt tradícióihoz s az áldozó készséget inkább gyámolításra szoruló szegényei érdekében használta fel. A legrégebb szuboticaai jótékony egyesület jubiláris ünnepsége így is bensőséges és emlékedett szellemű volt, amelyen a helyi hatóság képviselőiben Manojlovics Dusán főispán, a katonaság részéről Daszkalovics generális jelent meg. Jelen voltak még Hartmann Rafaelné, Manojlovics Dusánné főispánné, dr. Mamuzsics Lázárné, dr. Matijevis Sztipánné, valamint más előkelőségek. Képviseletet magukat az Izr. Hitközség és Szentegylet, a Szeret Nőegylet, a Szerb Nőegylet, a Bunyevác Nőegylet, az Első Nőegylet, a Bunyevác Matica, a Bunyevác Leányegylet, a Singer Bernát Szeretetház, a Patronázs Egylet, a Talmudtóra Egylet, a Hakoah Ifjusági Egylet s jelen volt a város társadalmának színe-java, vallás és nemzetiségi különbség nélkül.

A jubiláris díszközgyűlést Ungár Pálné, a nőegylet elnöknője nyitotta meg formás beszéddel, dr. Loránt Zoltán, az egyesület agilis titkára — szerb és magyar nyelvű, megkapóan szép beszédben vázolta a háromnegyedszázados múlt működését, amelyben a vezető elv mindig az volt minél több könnyet letörölni, minél több éhezőt jóllaktatni, minél több hajléktalan fedélhez juttatni és istápolni. Dr. Gerzon József főrabbi áldó szavakkal emlékezett meg a nőegylet istápolóiról, a helyi hatóságokról s Manojlovics Dusán főispárról. Manojlovics főispán is felszólt, mint a kormány képviselője s Isten áldását kérte a nőegylet további munkásságára. A közgyűlés elhatározta, hogy üdvözlő táviratot küld a királynak.

A jelenlévő egyesületek és intézmények kiküldöttei rótták le ezután az elismerés adóját a jubiláló egyesülettel szemben. Dr. Klein Adolf az izr. hitközség elnöke a jótékony asszonyokat, Ungár Pálné elnöknőt, Krieszhaber Jenőné Glied Adolfiné és Sporer Mórné alelnöknőket, Pollák Lajosné Löbl Salamonnét s elsősorban Hartmann Rafaelét üdvözölte, akik áldozatkészséggel és munkával istápolják a zsidóasszonyok tradicionális erényét: a jótékonyt. A Szeret nőegylet üdvözlőtét Váli Gyula, a Bunyevác Nőegyletét Vidákovics Zseljko tolmácsolta. A Zsidó Szentegylet nevében Löwy Ferenc, a Patronázs megbízásából dr. Kalmár Elemér, a Szeretetház részéről dr. Fenyves Ferenc s a Hakoah részéről Kalmár Jenő üdvözölte a jubiláris egyesületet. Ungár Pálné zárószavai rekesztették be a díszközgyűlést, amely után Hartmann Rafaelné és Ungár Pálné nagylelkű adományából gazdag és diszes büfé várta a megjelenteket.

A jubileum alkalmából dr. Kellert Pirkász topolyai főrabbi lapja, az »Izrael« ünnepi díszkiadásban jelent meg, amely tartalmazta a hetvenöt esztendő múlt érdekeseen megírt történetét is.

**Dr. HORVÁT
ÜDÜLŐ OTTHONA
ABBAZIA**

Elsőrangú, modern kényelemmel berendezett úri magyar ház. Saját nagy árnyas park, nápos terraszok, minden szobából felség: tengeri kilátás, fűtővíz. Hires bánati konyha. Gyermekek 5 éves felett kíséret nélkül is. Orvos a házban. 148

